

Beslutningsforslag nr. **B 59**

Folketinget 2009-10

Fremsat den 19. november 2009 af udenrigsministeren (Per Stig Møller)

Forslag til folketingsbeslutning

om dansk militært bidrag til NATO's Operation Ocean Shield som led i den internationale indsats mod pirateri ud for Afrikas Horn

Folketinget meddeler sit samtykke til, at et dansk militært bidrag indsættes i NATO's Operation Ocean Shield som led i den internationale indsats mod pirateri ud for Afrikas Horn.

Bemærkninger til forslaget

I. Det er en af regeringens udenrigspolitiske prioriteter, at der fra dansk og international side gøres en øget indsats for at medvirke til styrkelsen af den maritime sikkerhed for den civile skibsfart i særligt udsatte områder. Som søfartsnation bør et element i denne indsats være, at Danmark på ny indsætter et sømilitært bidrag i den internationale indsats mod pirateri ud for Afrikas Horn. Indsatsen skal også ses i sammenhæng med den støtte, som Danmark i samarbejde med de øvrige nordiske lande yder til kapacitetsopbygning af de østafrikanske reaktionsstyrkers maritime komponent. Herudover kan der blive tale om mindre bilaterale kapacitetsopbygningsprojekter.

NATO har til støtte for den internationale indsats mod pirateri i farvandet ud for Afrikas Horn iværksat Operation Ocean Shield og har i forbindelse hermed planlagt, at NATO's stående flådestyrker skiftevis skal indgå i operationen i 2010. Danmark har allerede tilmeldt et kommandoskib samt stab til ledelse af NATO's stående flådestyrke Gruppe 1 (SNMG1) i perioden fra ultimo januar 2010 og et år frem. Det danske bidrag er således planlagt til i rammen af SNMG1 i to perioder i 2010 at blive indsat i NATO's antipiraterioperation Ocean Shield.

Deltagelsen sker i overensstemmelse med og i forlængelse af regeringens tidligere initiativer med hensyn til pirateribekæmpelse i farvandet ud for Afrikas Horn, jf. folketingsbeslutning B 32 vedrørende ledsagelse af skibe, der for World Food Programme sejlede nødhjælp til Somalia i perioden februar til april 2008, samt folketingsbeslutning B 33 vedrørende deltagelse i og ledelse af Task Force 150 fra august 2008 til januar 2009 og senere i Task Force 151 i perioden februar til april 2009. Det bemærkes, at de anførte to beslutningsforslag fortsat er i kraft. Herudover har forsvaret siden oktober 2007 haft to stabsofficerer udstationeret i koalitions hovedkvarteret i Bahrain.

NATO's støtte til det internationale samfunds indsats mod pirateri i farvandet ud for Afrikas Horn er siden den 17. august 2009 blevet gennemført i rammen af NATO's seneste antipiraterioperation - Operation Ocean Shield. Operation Ocean Shield bygger på Alliancens erfaringer fra NATO's tidligere antipiraterioperationer - Operation Allied Protector og Operation Allied Provider. Sidstnævnte bestod bl.a. i ledsagelse af skibe, der for World Food Programme sejlede nødhjælp til Somalia.

Formålet med Operation Ocean Shield er at gennemføre antipiraterioperationer til søs og indgå i den koordinerede indsats mod pirateri i farvandet ud for Afrikas

Horn. Operation Ocean Shield har følgende hovedopgaver: Indgreb overfor piratvirksomhed samt opsøgende indsats mod piratskibe, eskortering af civile fartøjer og afskrækkelse af pirater samt regional kapacitetsopbygning. Der vil efter behov være mulighed for i rammen af Operation Ocean Shield bl.a. - med flagstatens samtykke - at placere beskyttelsehold om bord på de skibe, der bliver eskorteret.

Operationsområdet for Operation Ocean Shield omfatter det internationale farvand ved Afrikas Horn, nord for Bab-al-Mandeb, rundt om Seychellerne og op til Hormuzstrædet. NATO flådestyrkerne kan i medfør af Sikkerhedsrådsresolution 1846 (2008) desuden operere i somalisk territorialfarvand. Sikkerhedsrådsresolution 1846 er baseret på en anmodning fra den somaliske overgangsregering (Transitional Federal Government of the Republic of Somalia) til FN om støtte fra det internationale samfund til at bekæmpe pirateri ud for Somalias kyst.

Det bemærkes, at Sikkerhedsrådsresolution 1851 (2008) bemyndiger deltagerne i den internationale indsats mod pirateri til under visse omstændigheder at operere på Somalias landterritorium, hvilket dog ikke vil blive tilfældet for det danske styrkebidrag.

Flådefartøjer fra de enkelte NATO-lande, herunder NATO's to stående flådestyrker (Standing NATO Maritime Group 1 og 2) bidrager til Operation Ocean Shield. NATO's to stående flådestyrker deltager på skift i perioder af ca. fire måneder i Operation Ocean Shield i 2010. Derudover er der mulighed for, at andre nationer kan bidrage til Operation Ocean Shield.

NATO henviser til FN's Sikkerhedsrådsresolutioner 1814 (2008), 1816 (2008), 1838 (2008) og 1846 (2008) som mandat for Operation Ocean Shield. I resolutionerne anmoder FN's Sikkerhedsråd bl.a. om støtte til bekæmpelsen af pirateri i farvandene ud for Somalia.

II. I forlængelse af de tidligere danske bidrag til henholdsvis beskyttelse af skibe, der for World Food Programme sejlede nødhjælp til Somalia, og pirateribekæmpelse i rammen af Task Force 150 og 151 og under henvisning til den vægt, som regeringen tillægger forbedringen af sikkerheden for den internationale civile skibsfart, herunder bl.a. gennem aktiv imødegåelse af pirateri, foreslår regeringen, at Danmark yder et militært bidrag til NATO's Operation Ocean Shield.

Bidraget vil bestå af det bidrag, som Danmark allerede har tilmeldt NATO's stående flådestyrke Gruppe 1 (SNMG1) fra ultimo januar 2010 og et år frem, således et kommandoskib samt stab til ledelse af flådestyrken.

Det forventes, at det danske bidrag skal deltage i Operation Ocean Shield i perioderne ultimo januar til medio marts 2010 og igen fra juli/august til november/december 2010. I de mellemliggende perioder deltager det danske bidrag i øvrige SNMG1-aktiviteter, herunder øvelsesaktiviteter og havnebesøg. Hertil kommer, at SNMG1 indgår som en fast del af NATO Response Force-aktiviteter. Derudover kan SNMG1 som tidligere blive anmodet om deltagelse i kortere perioder i NATO's Operation Active Endeavour i Middelhavet.

Det danske bidrag til Operation Ocean Shield vil bestå af et støtteskib af ABSALON-klassen inkl. helikopter og maritim indsatsenhed (militærpoliti, mineryddere og maritime specialstyrker). Skibets besætning vil være på ca. 130 personer. Staben, som skal varetage ledelsen af SNMG1, vil bestå af en styrkechef med en stab bestående af ca. 12 danske personer samt seks internationale officerer stillet til rådighed af forskellige NATO-lande. Herudover vil bidraget bestå af et landbaseret logistik-element på op til seks personer, som udsendes i forbindelse med skibsbidraget.

Afhængig af situationen kan der endvidere være et behov for midlertidig tilgang af et antal specialister, herunder maritime specialstyrker.

Samlet vil skibsbidrag med styrkeledelse kunne være op til ca. 180 personer inkl. et antal specialister, herunder militærpoliti og maritime specialstyrker.

NATO overvejer muligheden for at anvende AWACS-fly til overvågning m.m. af bl.a. farvandet omkring Afrikas Horn. På den baggrund vil det danske personel på 27 personer, som gør fast tjeneste ved NATO's AWACS-enhed, eventuelt skulle indgå i fremtidige NATO AWACS-flyvninger over farvandet ud for Afrikas Horn.

I forbindelse med udsendelsen af et dansk maritimt styrkebidrag vil der med afsæt i NATO's planlægning blive set på muligheden for at bygge videre på de kapacitetsopbygningsprojekter, som blev iværksat i forbindelse med udsendelsen af det danske bidrag til Task Force 150 og 151, herunder det etablerede sikkerhedssamarbejde med Djibouti og den indledende dialog med Yemens kystvagt.

III. Det danske sømilitære bidrag vil være undergivet folkeretten. FN's havretskonvention indeholder i kapitel VII om det åbne hav en række generelle bestemmelser om flåde fartøjers adgang til at træffe foranstaltninger til bl.a. bekæmpelse af pirateri. Disse bestemmelser indebærer adgang for flåde fartøjer til at opbringe piratskibe eller skibe, som pirater har bemægtiget sig og har kontrol over, samt beslaglægge våben og andre genstande som anvendes til pirateri, bl.a. med henblik på bevisførelse.

Flåde fartøjet vil endvidere om fornødent være bemyndiget til at bortskaffe disse. Endvidere er der adgang til at inspicere skibe, der bl.a. mistænkes for at blive anvendt til pirateri. Bestemmelserne giver også flåde fartøjer adgang til at tilbageholde personer om bord på disse skibe. Endvidere vil det danske bidrag som led i opgaveudførelsen med flagstatens samtykke bl.a. kunne borde skibe. Da alle danske flåde fartøjer, der opererer på det åbne hav, folkeretligt kan træffe sådanne foranstaltninger, gælder det også bidraget under dets deltagelse i SNMG1 dvs. fra ultimo januar 2010 til ultimo januar 2011.

Herudover vil det danske sømilitære bidrag have mandat til magtanvendelse i selvforsvar, herunder som fastlagt ved NATO's regler for magtanvendelse, hvilket bl.a. omfatter en adgang til at udøve selvforsvar af øvrige SNMG1 bidrag.

Det bemærkes, at Sikkerhedsrådsresolution 1816 (2008) og 1846 (2008) bemyndiger de stater, der samarbejder med den somaliske overgangsregering om bekæmpelse af pirateri, til at sejle ind i somalisk territorialfarvand og dér i overensstemmelse med folkeretten at anvende den nødvendige magt til bekæmpelse af pirateri. Både NATO og Danmark har indgået en aftale med den somaliske overgangsregering, der giver danske flåde fartøjer adgang til at bekæmpe pirateri på somalisk territorialfarvand.

Indtil NATO har de relevante juridiske aftaler på plads, herunder aftale med et land i området om overdragelse af eventuelle tilbageholdte pirater, vil håndteringen af formodede pirater, som det danske styrkebidrag måtte tilbageholde, bl.a. skulle ske i henhold til den mellem Kenya og Danmark indgåede overdragelsesaftale af 9. juli 2009.

IV. Forsvarets Efterretningstjeneste har afgivet følgende trusselsvurdering for farvandet ud for Afrikas Horn og operationsområdet for Operation Ocean Shield i øvrigt:

»FE vurderer, at der INGEN trussel er fra pirater mod et dansk flåde fartøj i Ocean Shields operationsområde, mens truslen mod handelsskibe i området er HØJ. Truslen mod helikoptere i forbindelse med indsættelse i antipiraterioperationer mod kaprede skibe i området ud for Somalia er MIDDEL. Truslen fra mandbårne jord til luft-missiler mod helikoptere i forbindelse med indsættelse i antipiraterioperationer mod kaprede skibe er LAV i samme område. FE vurderer, at truslen fra terrorangreb mod et dansk flåde fartøj i operationsområdet er LAV på åbent hav. Terrortruslen ved kystnære operationer er LAV ved Somalia og MIDDEL ved Yemen. Ved havneanløb i Yemen er terrortruslen HØJ. Terrortruslen ved

havneanløb og kystnære operationer er LAV i Djibouti. FE vurderer, at der INGEN militær trussel er mod et dansk flådefartøj fra styrker fra Somalias overgangsregering, Puntland og Somaliland. Ved kystnære operationer ved Somalia vurderer FE dog, at truslen fra oprørsgrupper, herunder klanmilitser, er MIDDEL. FE vurderer, at den militære trussel fra Sudan og Eritrea mod et dansk flådefartøj er LAV. FE vurderer, at der INGEN militær trussel er mod et dansk flådefartøj fra de øvrige lande i området.«

V. Regeringen foreslår, at Folketinget meddeler sit samtykke til, at et dansk militært bidrag indsættes i NATO's Operation Ocean Shield som led i den internationale indsats mod pirateri ud for Afrikas Horn.

Regeringen vil løbende vurdere det danske bidrags sammensætning med henblik på at sikre en effektiv opgaveløsning. Såfremt det skulle vise sig hensigtsmæssigt at forlænge bidragets udsendelse, herunder genindtræde i NATO's antipiraterioperation, eller såfremt der skulle ske en væsentlig ændring i opgavernes karakter eller operationsområdet, vil regeringen rådføre sig med Det Udenrigspolitiske Nævn herom eller på ny forelægge sagen for Folketinget.

VI. Udsendelse af det beskrevne bidrag til den internationale indsats mod pirateri ud for Afrikas Horn vurderes at ville medføre merudgifter på ca. 25 mio. kr. Merudgifterne afholdes inden for bevillingen på § 12.21.01 Forsvarskommandoen (Driftsbevilling).